

Die uw jeugd vernieuwt als die van een arend

De Reformatie

Weekblad tot ontwikkeling van het gereformeerde leven

Help, we zoeken weer ambtsdragers!

Pleidooi voor een zelfwerkzame gemeente (2)

In het eerste deel van mijn artikel heb ik betoogd dat het primaire ambt, meer dan nu het geval is, centraal behoort te staan in ons kerkelijk denken en handelen. En dat het bijzondere ambt het primaire ambt van alle gemeenteleden dient te ondersteunen. Alle zorg van de kerkenraad behoort uit te gaan naar het goed functioneren van het onderling pastoraat en diaconaat en de eigen missionaire taak van de gemeenteleden individueel en gezamenlijk.

J.F. Geerds ■

In dit nummer

<i>Kerkelijk leven</i>	
Help, we zoeken weer ambtsdragers! (2)	441
<i>Meditatief</i>	
Bidden om ons dagelijks brood	445
<i>Wandelen met God</i>	
Dansmuziek en klaaglied	446
<i>Uit alle volken</i>	
Moslim	448
<i>Achtergronden</i>	
Herordening van ambtelijke structuren?	449
<i>Evangelisatie en zending</i>	
Open armen voor nieuwkomers	450
<i>Lied van de week</i>	
'Maria heeft aan Jezus een goede daad gedaan'	453
<i>En verder...</i>	
Uit de kerken	454
Meegelezen	455
Persbericht	456

Dit heeft consequenties voor de organisatie van de gemeente en de inhoud van de eigen taak-uitoefening. Met als uitwerking dat iedereen, van jong tot oud, op die manier de bij hem/haar passende plek krijgt om in de gemeente en de samenleving naar Gods bedoeling te kunnen functioneren.

Van Visie via Missie naar Resultaat

Bij een koersbepaling zijn drie elementen van onmisbaar belang. Deze drie gelden als je bezig bent met veranderen tegelijk, maar vereisen in de voorbereidingsfase een strikte volgorde van behandeling. Zo is het heel verleidelijk om bij de formulering van je visie alvast het effect mee te nemen, maar de kans op een doemscenario ofwel overspannen verwachtingen is dan levensgroot. Verbind je al te gauw je visie aan je missie, dan vertroebel je gemakkelijk het zicht op je primaire uitgangspunt en gaat er al te haastig een 'handen-uit-de-mouwen-sfeer' ontstaan. Een kerkenraad doet er verder ver-

standig aan om de eigen gedachtevorming over visie, missie en effect zo grondig door te spreken, dat tenslotte de complete kerkenraad unanimiteit de hele drieslag helder heeft en voor het nieuwe concept wil gaan. Bijvoorbeeld:

Visie. De gemeente bestaat uit mondige leden van Christus' lichaam, die allemaal geroepen zijn om te functioneren als profeet, priester en koning. *Zo zien wij de gemeente.*

Missie. We gaan als kerkenraad voor een gemeente van leerlingen van Christus, die in alle opzichten zowel intern als extern hun eigen verantwoordelijkheid nemen. *Dit is onze opdracht.*

Effect. De gemeenteleden bouwen elkaar onderling op tot een geestelijk bouwwerk en tot een reclamezuil van Christus in de eigen woon- en werkomgeving. *Dit verwachten wij als uitwerking, resultaat.*

Over deze drie 'ankers' (hoe deze dan ook precies zijn geformuleerd) behoort de hele kerkenraad -ouderlingen, diakenen en predikant- het eerst met elkaar eens te zijn. En dan zozeer eens dat de hele kerkenraad dit in woord en daad wil uitdragen.

Wat willen we bereiken?

Directies van ondernemingen en kerkenraden staan bij een veranderingsproces al gauw voor de vraag: hoe denken we dit te bereiken? Welke mensen en middelen moeten we op welke manier inzetten om te komen waar we willen zijn? Het is erg verleidelijk dat zelf allemaal uit te dokteren - eventueel door een commissie voorbereid - en dan het hele traject, inclusief beleidsplan, aan de gemeente te presenteren. Compleet met stappenplan en tijdspad. Weten ze tenminste precies waar ze aan toe zijn en wat er van ze verwacht wordt. Kunnen we - pardon: ze - meteen aan de slag.

maak mensen zelf verantwoordelijk voor het dichterbij brengen van het doel

Dit lijkt mooi en handig, maar het is wel in strijd met de eigen beleden visie op de broeders en zusters als mondige leden van Christus' lichaam, die hun eigen unieke inbreng in de gemeente hebben. Bovendien weten we dat je er mensen niet warm voor krijgt hun bijdrage te leveren aan plannen, die al panklaar worden opgediend. Wie mensen het initiatief voor hun

eigen verantwoordelijkheid ontnemt krijgt hoogstens instemming met een plan, maar geen actieve deelname. Dan hebben we met elkaar een paar 'mooie avonden' en daarna zakt het zaakje weer als een pudding in elkaar. U herkent het vast wel.

Daarom onthouden verstandige directies en kerkenraden zich van het fabriceren van beleidsplannen en betrekken de werknemers / gemeenteleden in het bedenken van concrete stappen om de gewenste doelen te bereiken. Deze betrokkenheid bereik je in een onderneming via teambijeenkomsten en in een gemeente door avonden te beleggen met wijk-groepen. Hoe meer je mensen gelegenheid geeft om met hun eigen oplossingen te komen, des te groter de kans dat het veranderingsproces wordt doorgezet. Het recept is simpel: je maakt mensen zelf verantwoordelijk voor het dichterbij brengen van het doel.

aandacht, respect en inleving

Daarvoor is bij een kerkenraad één ding cruciaal: de moed om los te laten. Het lef hebben om te accepteren dat er verschillende manieren zijn waarop miniwijken, ouderlingwijken, groeigroepen etc. het gestelde doel willen bereiken. Mensen stimuleren om met elkaar in gesprek te gaan over de middelen die men denkt in te zetten, van elkaar te leren. De uniformiteit schuwen en de creativiteit bevorderen. Afwijkende ideeën serieus nemen, gekke plannen een kans geven.

En altijd met deze drie ankerpunten: klopt wat jij voorstelt met onze gemeenschappelijke visie, spoort jouw manier met onze gezamenlijke missie, dient jouw idee het effect dat ons allemaal voor ogen staat. Als een suggestie, een voorstel, een plan op gespannen voet staat met een van deze drie, dan deugt er iets niet. Simpel. Je kunt dus op elk moment je beleidsplan checken. Laat honderd bloemen bloeien, maar wel binnen de soort tuin die je met elkaar wilt. Stel jezelf daarbij ook geregeld de vraag: stemt datgene wat wij hiermee intern willen bereiken overeen met datgene wat buitenstaanders van ons zouden moeten zien? Hoe zit het met de missionaire dimensie van ons kerkzijn? Want we zijn er voor elkaar en voor de wereld. Wij zijn een licht op een kandelaar, een stad op een berg, het zout van de aarde. *Zijn we op deze manier een baken, bieden we zo onderdak, hebben we door dit optreden voor anderen een aangename smaak?*

Wat we voor onszelf willen bereiken, willen we ook dienstbaar maken aan onze omgeving. Hoe doen we dat, hoe laten we die twee samen-gaan? Hoe laten we ze in elkaar grijpen?

'Focus' en verbinding

Een bekende wet uit de sfeer van de mediation (conflictbemiddeling) luidt: *als de angst om iets waardevols te verliezen groter is dan het voordeel dat men verwacht van de oplossing, heb je een conflict*. Onzekerheid over de eigen nieuwe rol - met het erbij horende gevoel van onveiligheid - is de belangrijkste weerstand binnen onverschillig welk team om daadwerkelijk te veranderen. Dat geldt ook voor kerkenraden. Daarbij komt de vraag: hoe zullen de gemeenteleden reageren? De weerstand die we bij onszelf voelen kunnen we bij hen ook verwachten.

Het is daarom noodzakelijk om openlijk met elkaar over de eigen weerstanden en de weerstanden die we vanuit de gemeente verwachten door te spreken. Anders wordt de balans tussen persoonlijk welbevinden en de beoogde verandering verstoord. Met als gevolg een boel negatieve energie, die enkel frustrerend werkt. Als je dit binnen de kerkenraad doet heb je meteen een prachtige oefening te pakken voor het gesprek met de gemeente. Hoe bespreek je met elkaar op een zinvolle manier je weerstanden? Door tegelijk datgene waarop je gericht bent, je 'focus' (visie - missie - effect), vast te houden en *verbinding* met de realiteit van de huidige situatie en persoonlijke gevoelens te houden. Daarvoor gaan we even naar ARI en OPA. De eerste is nodig voor de verbinding, de tweede om je focus vast te houden.

ARI

Aandacht hebben voor mensen. Dit vloeit voort uit mijn overtuiging dat mijn denkraam veel kleiner is dan dat van mijn omgeving. Ik erken dat mijn bewustzijn slechts onderdeel is van het gezamenlijke bewustzijn van de gemeente.

Respect hebben voor mensen. Ik erken dat alle mensen gelijkwaardig zijn, dat er bij God geen 'aanzien van de persoon' is. Daarom benader ik ieder ten volle als mijn naaste. Respecteer ik ieder gemeentelid als mijn broeder en zuster.

Interesse, inleving. De ander is het waard gehoord te worden. Ik vraag hem naar zijn gevoel, zijn beleving van de situatie, de toekomst, de verandering. Ik stel me er open voor, ik luister werkelijk, het interesseert me oprecht.

OPA

Tegelijk, en niet in plaats daarvan, maar echt tegelijk is daar OPA.

Openhartigheid. Niet halfhartig, niet dubbelhartig, maar van heler harte zonder iets achter te houden spreek ik over mijn visie op de gemeente. En dat we daarom voor die en die missie gaan. Omdat we een bepaald resultaat belangrijk vinden. Omdat dit volgens ons op grond van de Heilige Schrift de bedoeling van Christus met zijn gemeente in deze tijd en op deze plaats is.

Prioriteiten stellen. Als dit onze visie is, dan doen we wel zus, maar niet zo. Want het ene past wel bij onze visie, maar het andere staat daar haaks op. Het betekent ook dat we plek maken in onze drukke kerkenraadsagenda om onze focus (visie, missie en effect) grondig door te spreken. Want we willen nu vaststellen wat de goede dingen zijn om te doen en dan proberen we die goed te doen. Al die 'urgente' dingen blijven maar even liggen.

Actie ondernemen. We gaan met de gemeente in gesprek over onze focus en schakelen de gemeenteleden in voor een beleidsplan (= bereikplan). We beloven elkaar als kerkenraadsleden (ouderlingen, diakenen en predikant) dat we aan onze focus zullen vasthouden, terwijl we ondertussen de weerstanden serieus nemen. En we zorgen ervoor dat de verandering wordt doorgezet.

Ook weerstand is samenwerking!

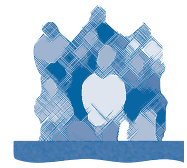
Weerstand is een unieke vorm van samenwerking. Ik weet niet of u ooit op deze manier tegen 'oppositie' en 'verzet' hebt aangekeken. Maar geef toe: als ik met iemand die de hakken in de wal duwt serieus en belangstellend in gesprek ga, krijg ik veel informatie die me anders zou zijn ontgaan. Terwijl ik mijn welgefundeerde schriftuurlijke mening over het primaire ambt en het bijzondere ambt naar voren breng,

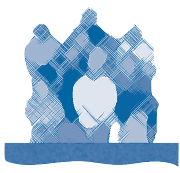
weerstand is een vorm van samenwerking

informeer ik tegelijk bij de ander wat hij nodig heeft om ook van harte mee te doen. Misschien heeft de ander een zorg, denkt hij iets belangrijks kwijt te raken, of heeft hij twijfels over de visie. Bespreek het in alle rust en bedenk dat je niet voor jezelf zit te pleiten. Het gaat erover wat goed is voor de gemeente, voor de kerkleden. Hoe zou Christus willen dat wij in onze tijd in onze situatie functioneren?

Een veelgehoorde vraag is: hebben we het dan altijd fout gedaan? Deze discussie is beslist niet interessant. Het gaat erover hoe we in 2004 op onze plaats in de samenleving ons functioneren kunnen *verbeteren*. En je kunt pas iets verbeteren als je weet in welke richting het 'betere' is te zoeken. En dat heeft weer alles te maken met je focus. Als je geen visie hebt op de gemeente, als je niet weet waar je naar toe wilt en wat je daarvan aan positiefs verwacht, dan weet je ook niet welke slag je zou moeten maken.

Er is met paarden voor de kar en de ploeg eeuwenlang niks mis geweest, maar een boer met visie op de agrarische werkelijkheid schafte in de jaren zestig van de vorige eeuw wel een tractor aan. Hij wilde niets anders dan zijn voorva-

deren: leven van zijn bedrijf en juist daarom gooide hij het roer om. En later werd de ligstal een loopstal, breidde de veestapel zich uit, werd voeren en melken gemechaniseerd, geautomatiseerd. En nog is daar het einde niet. Milieueisen worden strenger, de uitbreiding van de EU baart zorgen, voortdurende bezinning en modernisering is nodig. Maar het doel blijft hetzelfde: een gezond boerenbedrijf. Zo kunnen we doorgaan met elke tak van industrie, vervoer, communicatie, eetgewoonten, gezond-

breng in kaart wat we al hebben

heidszorg, etc. Overal wijzigen we voortdurend onze methoden en middelen. Waarom in de kerk dan niet? Sterker, zou de Geest niet van ons verwachten dat we in de allereerste plaats ons geregeld afvragen of het er in de gemeente niet beter, effectiever aan toe kan gaan? Met de gaven, talenten en middelen die Hij op dat moment in die situatie geeft?

De oplossing heb jezelf

Als we scherp in beeld hebben waarop we ons willen richten, is het voor de uitwisseling van gedachten heel belangrijk dat we goed *in kaart brengen* 'wat we al hebben'. Want natuurlijk is het niet zo dat we met elkaar bij nul beginnen. Wanneer we onze visie, missie en beoogd effect hebben geformuleerd, kunnen we opschrijven welke huidige activiteiten, middelen en methoden al in het beeld passen. Laten we eens aannemen dat we tot de conclusie komen dat we op een schaal van 1-5 al bij de 2 zitten. *De eerste vraag is dan: wat zit er allemaal al in dit cijfer?* En wel afzonderlijk met betrekking tot het primaire ambt, het bijzondere ambt en het specifieke ambt van de predikant. Zo precies en volledig mogelijk opschrijven. De volgende vraag bij dit instrument is: wat zit er in de stap van de 2 naar de 3. *Wat houdt deze stap in en wat hebben we daarvoor nodig?* Dit vraagt bezinning op de vervolgstap. Daarbij is het misschien nodig een dubbel-spoor uit te zetten. Bijvoorbeeld:

- a. we moeten, nu we onze focus als kerkenraad scherp hebben, meteen onze visie, missie en beoogd effect met de gemeente delen (en daarvoor gaan we een *special* van ons kerkblad uitgeven + daarna in groepen met de gemeente praten) én
  - b. we willen, om ongeruste vragen over de taak van het bijzondere ambt te kunnen beantwoorden, tegelijk het beeld van onze taak als kerkenraad nog meer concreet maken.
- Wat jezelf en anderen erg kan helpen om een vervolgstap te maken en oplossingen te vinden is de vraag: *hoe los jij in andere situaties (privé, op*

je werk) een dergelijk probleem op? Kun je je een voorbeeld herinneren van een vergelijkbaar probleem en hoe je daar toen mee bent omgegaan? Wat zit daarin dat je nu zou kunnen gebruiken? Of: hoe lost jouw vrouw, je vriend, je collega op het werk zulke situaties op? Dat kunnen mensen namelijk meestal prima vertellen. Door mensen op deze manier bij hun eigen ervaringen te rade te laten gaan, ontdekken ze dat ze al veel meer oplossingen weten dan ze eerst vermoedden. En zeker in een groep is deze manier van brainstormen bijzonder productief. De boodschap van deze werkwijze is: *de oplossing heb jezelf!*

Dit wil uiteraard niet zeggen dat elke gemeente het hele wiel voor zichzelf moet zien uit te vinden. Alsof er geen zusterkerken zijn en geen kerkverband, alsof er elders geen initiatieven zijn. Wat zou het juist prachtig zijn als we onze classes tot echte werkverbanden zouden omsmeden, bij elkaar in de keuken zouden kijken, veel intensiever mensen en middelen zouden uitwisselen. Het blijft nu allemaal zo ontzettend op vergader- en commissieniveau hangen. Waarom zouden bijvoorbeeld twee 'genabuurde' kerken niet elkaars werkelijke 'partners' worden op alle niveaus, in allerlei activiteiten. Regionaal en landelijk is er naar mijn hartelijke overtuiging wat dat betreft nog een wereld te winnen. We doen op het grondvlak van de gemeente vaak zo weinig met elkaar in het kerkverband, terwijl we vanaf de maan gezien bovenop elkaar wonen. Wat een eenzaamheid, wat een eilandjes. Terwijl we zoveel van elkaar konden opsteken en met elkaar delen als we simpelweg minder formeel en meer naar onze concrete behoeften zouden durven denken en handelen.

En nu de praktijk...

Geen enkel verhaal kan het probleem rond het bijzondere ambt oplossen. We kunnen elkaar wel helpen met suggesties en handreikingen. In die zin heb ik mijn artikelen bedoeld. Mee op grond van mijn eigen ervaringen met predikanten en kerkenraden meen ik voor mijn pleidooi voor een zelfwerkzame gemeente steekhoudende argumenten te hebben. Kerkenraden bewijzen het: *wie zich eenmaal gaat bezinnen, weet van enthousiasme niet meer van ophouden!* U bent gewaarschuwd.

Koos Geerds is eigenaar van bureau Geerds Consult in Dalfsen. Hij is werkzaam als coach, supervisor, veranderingsmanager, teamtrainer, loopbaanadviseur en mediator. Wilt u reageren op dit artikel?
Email: geerdsconsult@wxs.nl ; adres: Wicherserf 19, 7722 AT Dalfsen; tel.: 0529-432766; fax: 0529-436499.

Bidden om ons dagelijks brood

naar het voorbeeld van Christus

...Niet alleen van brood zal de mens leven... Mat. 4 : 1-4
...Mij dorst... Joh. 19: 28-30

K. Folkersma ■

Echt God en echt mens

Christus is Gods Zoon. Hij heeft met de Vader alle dingen geschapen en Hij mag erover beschikken.

Maar Hij werd mens, in armoede zelfs. En Hij ging voorop in het leven in pure afhankelijkheid van de Vader.

Hij heeft geweten wat honger en dorst is. Hij was soms doodop. Hij heeft ervaren wat het is om geen plek te hebben om het hoofd neer te leggen. Maar dat voerde in Zijn leven nooit de boventoon.

Het was altijd ondergeschikt aan Zijn gehoorzaamheid aan de Vader. Zijn levensdevies was: Mijn spijze is te doen, de wil van Mijn Vader, Die in de hemelen is. Ook al kostte Hem dat honger, dorst, ondraaglijke pijn.

Er staat geschreven

Hij vastte 40 dagen en 40 nachten onder de verzoeken door de duivel. Hoe afmattend en uitputtend! Op het laatst moet Hij wel schreeuwende honger gehad hebben. En dan probeert de verzoeker zijn slag te slaan. Hij komt met de uitdaging: Indien u Gods Zoon bent, zeg dan dat deze stenen broden worden. De Zoon van God hoeft toch geen honger te lijden? Hij hoeft toch maar een woord te spreken en Hij schept brood?

Maar de Here Jezus bezweek niet voor deze verzoeking. Hij slaat de aanval van de duivel af met een beroep op het Woord van God. Gehoorzaamheid aan Gods bevel is Zijn eten en drinken. Hij wil alleen maar voedsel dat Hem door de Vader gegeven wordt om gehoorzaam de Vader te kunnen dienen. En niet daarbuiten om.

En daaraan bleef Hij trouw tot het bittere einde toe.

Opdat de Schrift vervuld zou worden

Toen Hij gekruisigd werd, weigerde Hij de wijn, vermengd met mirre bedoeld als verdo-

ving. Hij wilde bewust en zonder verzachting de beker van het lijden drinken, die de Vader Hem gaf.

Hij hangt aan het kruis in de brandende zon, terwijl de wondkoorts door Zijn lichaam jagen. Zonder verdoving, zonder verkwikking. Hij draagt het verschrikkelijke lijden van de hel. Hij roept: Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?! Maar Hij doet dat pas, als Hij het vreselijke hellelijden ten volle doorstaan heeft.

En dan, als Christus weet, dat alles reeds volbracht is en Hij kan uitroepen: Het is volbracht, dan vraagt Hij om drinken. En dat dan niet om eindelijk eens aan Zichzelf toe te komen. Maar om de Schrift te vervullen. Nu heeft Hij drinken nodig, om Zijn offertaak af te maken en daarin de Schrift tot zijn volle recht te doen komen.

En de drank die Hij dan krijgt, is niet puur verkwikking, maar ook verzwarende van Zijn lijden. De goedkope, zure soldatenwijn brandt Hem op Zijn door dorst gekloofde lippen en in Zijn door dorst verdroogde mond. En de drank wordt ook nog gemengd met de bittere gal van de spot. De venijnige, moordende spot waarin men Zijn roepen tot God verdraait en ervan maakt: Stil laat ons zien of Elia komt om Hem te redden (Ps. 69).

Zo mocht Hij roepen: Het is volbracht!

Ds K. Folkersma is predikant van de Gereformeerde Kerk van Spakenburg-Noord

Handboek 2004 € 10,-
 Van de Gereformeerde Kerken in Nederland

Verkrijgbaar bij de boekhandel en de uitgever
 Bestellen kan ook via: www.handboekgkv.nl

Print Media BV, Bedum. Besteladres: Postbus 7, 9780 AA Bedum;
 tel. 050 - 3013636; e-mail: handboek@scholma.nl

Dansmuziek en klaaglied

Johannes stuurt boodschappers naar Jezus. Zij vragen Hem: 'bent U degene die God heeft beloofd?'

Waarom die vraag. Is het ongeloof van Johannes?

Nee, Johannes weet heel goed wie Jezus is. Hij heeft Hem aangewezen en gezegd: 'zie het Lam van God dat de zonden wegdraagt'.

B. Luiten ■

Maar Johannes hoort zulke wonderlijke dingen. Jezus is zo heel erg goed voor de mensen, Hij vergeeft en geneest en wekt zelfs doden op. Johannes had zelf een heel andere boodschap van God gekregen. Hij moest de mensen vertellen over hun zonden. Mensen moesten berouw tonen en zich bekeren tot God. Johannes leefde in de woestijn, heel sober. Hij at sprinkhanen. Maar Jezus gaat naar een bruiloft en drinkt wijn. Hoe kan dat samengaan? Jezus is heel anders dan Johannes, zo lijkt dat. Vandaar die boodschappers (Luk.7:18-35).

Kiezen?

Jezus geeft antwoord. Een antwoord vanuit de bijbel. Hij gebruikt woorden van Jesaja, de profeet (Jes. 29:18, 35:5, 61: 1-3). Hij is gekomen om onze zonden te dragen, vergeving te schenken, gebukten op te richten, zieken te genezen, hongerigen te voeden, gevangenen te bevrijden. *In Jezus zien wij iets van Gods Koninkrijk, en van het herstel van de aarde.* Wie in Hem gelooft zal dat ontvangen. Hij heeft het duidelijk laten zien.

Maar had Johannes dan een verkeerde boodschap? Heeft hij tevergeefs in de woestijn geleefd? *Hij heeft de mensen hun zonden laten zien.* Ze moesten klein worden voor God, hun zonden belijden, vergeving vragen. Johannes heeft dat zelfs tegen koning Herodes gezegd. Daarom zit hij nu in de gevangenis (en straks wordt hij onthoofd). De mensen zullen wel denken: wat een groot verschil tussen Johannes en Jezus. Wie moeten ze nu geloven?

Optellen!

Jezus legt uit: je moet ons *allebei* geloven. In het Koninkrijk van God is vrolijke muziek. Je kunt erbij dansen van vreugde. Alles wordt nieuw!

Maar het Koninkrijk van God kent ook verdrietige muziek. Er zijn klaagliederen waarbij je moet huilen. Wat is er nog veel zonde en vij-

andschap tegen God. Dat zie je overal om je heen, maar ook in jezelf. Wat kan dat het leven moeilijk maken.

Dat is allebei waar!

Het Koninkrijk is fantastisch, het zal al je verwachtingen overtreffen. Jezus laat het zien. In Hem zwaaien de poorten wijd open, door vergeving van onze zonden.

Maar het Koninkrijk kent ook *een weg daarnaar toe*. Een weg, die je alleen kunt gaan als je inziet dat je schuldig bent. En dat er buiten Jezus geen geluk te zoeken of te vinden is. Terwijl je dat toch vaak probeert. Het is een weg van zelfverloochening.

In Christus en zijn rijk zul je *alles ontvangen*.

Maar dat zul je alleen ontdekken als je ter wille van Hem *alles kunt loslaten*.

Dat klinkt tegenstrijdig, maar is het niet. Kom maar uit je huizen, zegt Johannes, naar de woestijn. Treed eens uit je gevestigde orde, om met lege handen voor God te verschijnen. Dan kan Hij ze vullen.

Op die manier klinken vrolijke tonen in ons leven, naast treurige muziek. Dat is niet strijdig met elkaar, het gaat samen. Net als het opstaan van de nieuwe mens, doordat de oude mens sterft. Dansmuziek en klaaglied, het ene ontstaat door het andere.

En toch...

En toch willen mensen vaak *zelf* de muziek kiezen. Wanneer de vrolijke tonen klinken zeggen ze: daar doen we niet aan mee, dat is te vrolijk voor ons. We hebben nog zoveel zonden en verdriet.

En wanneer de klaagzang klinkt zeggen ze: daar hebben we geen zin in, we willen iets vrolijks horen. We willen niet loslaten, en ook niet lijden. Dit gedrag vat Jezus samen in zijn bekende gelijkenis van de fluitspelende kinderen (Luk.7:31-35). Ze zitten op de markt, zien een bruiloftsstoet voorbij komen, en doen die even later na. Ze spelen vrolijke wijsjes. Maar wat

vervelend, hun vriendjes willen niet dansen. Of er komt een begrafenisstoet voorbij. Kinderen doen alles na, zo verwerken zij. Ze spelen een droevige melodie. Maar wat jammer nou, die spelbrekers! Willen ze niet eens even huilen. De vergelijking is duidelijk. Johannes en Jezus zijn de spelbedervers, want ze passen zich niet aan aan de voorkeur van de mensen. *Ze dansen niet naar hun pijpen!* (Pijpen is een oud woord voor fluiten.) De mensen wijzen beiden af, puur vanuit zichzelf, vanuit hun eigen smaak en voorkeur, terwijl ze toch ergens wel God hebben leren kennen.

Tegen beter weten in

Mensen willen kiezen, zelf de toon aangeven. Een preek waarin de ernst van zonden wordt benoemd, en de noodzaak van onze strijd daartegen, valt al gauw te zwaar. En zeker 's ochtends vroeg. Ook kan centraal staan, dat de meest simpele gelovige omhelzing van Jezus Christus genoeg is voor eeuwig behoud. Maar dat is al gauw te licht, want waar blijven de overige delen van onze belijdenis dan? En een mens moet toch ook inzet tonen. Nee, dat gaat zomaar niet. En dan die dominee, die dacht het even populair te kunnen zeggen. Dat was wel een beetje platvloers, zulke taal gebruik je op de kansel niet. En die voorbeelden die hij gebruikte, zo gewoon. Waar blijft het niveau dan? Maar die andere dominee, kon die het niet wat korter zeggen? En wat stijf allemaal, haast ouderwets. Zo zeg je dat vandaag toch niet? Dat spreekt niet aan. En dan de liederen. De één zingt alleen mee als het uit het eigen kerkboek komt, al het andere is bij voorbaat te licht, te onzuiver, te oppervlakkig, te eenzijdig, te remonstrants. De ander zingt bij voorkeur mee als het niet uit het eigen kerkboek komt. Mooi, weer eens wat anders, dit spreekt aan, de Psalmen zijn moeilijk. Eigenlijk komen we tot op de dag van vandaag heel veel *vooroordelen* tegen, in de gemeente van God, terwijl Jezus daar zo voor gewaarschuwd heeft. Nog steeds die houding, de ander naar je pijpen te laten dansen. Die ander kan de dominee zijn, het kan de preek zijn, of het lied, of de hele liturgie, of wat er wel of niet in een eredienst kan. *Wij* zeggen hoe we het hebben willen! *Wij* bepalen de boodschap en de toon! Met als gevolg dat wij altijd een kritische reden hebben om niet te luisteren, niet te zingen en er niet over na te denken.

Gevangen in je eigen kritiek?

Uiteraard kan er wel eens terechte kritiek mogelijk zijn, op een preek of op een lied. Dat is nu niet in geding. Het punt is wel: als het Woord van God klinkt, in welke toonsoort dan ook, *laat je je daardoor in beweging brengen?* Dat heeft met houding te maken, met *geloof*, dat God het zeggen mag in je leven. De ene keer hoor je wat je moet doen, om Christus te volgen. De andere keer wat je moet loslaten,

omdat je anders geblokkeerd bent om je werkelijk aan Christus toe te vertrouwen. Terwijl de grondtoon steeds zal zijn: je hoeft het nooit alleen te doen, wel zelf, maar het is Christus' opstanding in jouw hart. Dat is *allemaal* waar. Als je die muziek hoort, die om bijval vraagt, gaat je hart dan open, of ga je kritisch zitten wachten op precies die ene snaar en die ene toon die jij wilt horen? *Hoor je dan nog wel dat God tegen je spreekt?*

Evenzo de liederen. Geen enkel lied, geen Psalm, geen gezang, geen opwekkingslied, bevat Gods lof ten volle. Je kunt altijd iets aan te merken hebben op wat er niet staat, of te veel staat, of te moeilijk staat, of onevenwichtig staat. Maar als de gemeente God prijst, met het beste wat zij heeft, *doe je dan mee?* Laat je je in beweging brengen, gaat je hart open, of stel je je eigen voorkeur kritisch bovenaan? *Weet je dan nog wel, voor Wie de lofzang opstijgt?*

En als de gemeente samenkomt, om vorm te geven aan haar ontmoeting met God, kom je dan met vreugde in haar midden? Geen enkele liturgie is volmaakt, geen enkele opzet of samenwerking in de eredienst kan garant staan voor een optimaal verloop. Het is altijd mogelijk kritische punten te vinden, en misschien heb je daarin nog wel eens gelijk ook. En toch zal altijd vooral belangrijk zijn: ontmoet jij God ook, in de ontmoeting van de gemeente? Laat je je tot aanbidding brengen, meevoeren in de Geest, tot vreugde van je Verlosser en je eigen heil? Of is vooral het goede verloop belangrijk, zoals jij dat ziet? *Heb je dan nog wel in de gaten, Wie de samenkomst belegt?*

Jezus volgen

En hoe te denken over de *weg* die God met je gaat? Er zijn christenen die het voor de wind gaat in dit leven. Maar er zijn er ook, die smart op smart hebben te verduren. Weer anderen worden vervolgd, verjaagd en vermoord. *Daar hebben ze niet voor gekozen!*

Ben je bereid zo'n moeilijke weg te gaan, als de Heer je die wijst? Of wil je Hem alleen volgen op de weg die je zelf kiest?

Dat gaat heel diep. Juist dan komt tot uiting, dat Hij niet naar ons pijpen danst. Hij vraagt juist, of jij *met Hem* meegaat, over welke berg of door welk donker dal dan ook.

Je kunt niet zelf kiezen voor vreugde of verdriet in je leven. *Wie Jezus volgt krijgt allebei!* Je krijgt grote vreugde, want Hij zal bij je zijn, altijd en overal. Hij maakt alles nieuw en begint daarmee in je hart. En je krijgt groot verdriet, want je leert je zonde kennen, de wereld zal je haten, en je zult veel moeten loslaten, soms op een heel ingrijpende manier.

Gods wijsheid is dat beiden samengaan. In de grootste voorspoed is toch het leven een voortdurend sterven. En in de grootste ellende klinkt de muziek van de bruiloft.

Ds B. Luiten is predikant van de Gereformeerde Kerk van Zwolle-Centrum

Moslim

...een status gekregen van God...

„Als een moslim zegt dat hij christen wordt, liegt hij. Hij zegt dat alleen omdat hij denkt dat de kerk hem kan helpen. Als hij eenmaal een status heeft, wordt hij meteen weer moslim en is hij een vijand van alle christenen.” De ernstige woorden van Zacharias, een christen uit Irak, klinken als een echo in mijn oren na. Zojuist heb ik Abdullah gesproken. Een moslim die christen is geworden. Zegt hij...

W.M. Bakker ■

Via een wonderlijke weg is Abdullah –ook een Iraakees– met de kerk in contact gekomen. Toen hij in moeilijke omstandigheden verkeerde, ontmoette hij kerkmensen die zich zijn situatie aantrokken. En een helpende hand toestaken, die Abdullah dankbaar aanvaardde. Als christenen konden ze niet zwijgen over wat hen bewoog. Er ontstonden gesprekken over God, de Bijbel en de kerk. Abdullah leek ervoor open te staan. Oppervlakkige contacten groeiden uit tot vriendschap. En Abdullah werd een trouw kerkganger.

Op dat moment kwam de eerste waarschuwing van Zacharias. “Hij doet aardig en komt in de kerk omdat hij jullie nodig heeft”, luidde de conclusie van de christen-Iraakees. “Maar hij is niet echt in de Bijbel geïnteresseerd. Hij is móslim.” Intussen sprak Abdullah andere taal. Hij zei elke dag urenlang in de Arabische Bijbel te lezen, die hij gekregen had. En stelde vragen. Veel vragen. Soms lag hij ’s nachts wakker, vertelde hij. Dan lag hij na te denken over alles wat hij in de Bijbel gelezen had.

Als ik Abdullah op een avond een Nederlands-Arabisch woordenboek breng, waarom hij al een paar keer gevraagd heeft, zegt hij: “Neem het maar weer mee. Ik heb net een Bijbel met kanttekeningen gekregen. Op veel van mijn vragen vind ik nu een antwoord. Zo lang ik dit aan het lezen ben, heb ik geen tijd om de Nederlandse taal te leren. Dat leidt me alleen maar af. De Bijbel is veel belangrijker. Die taal komt later wel.” Als ik na een uurtje wil opstappen, houdt hij me tegen: “We hebben vanavond nog helemaal niet over de Bijbel gepraat. Vertel me alsjeblieft nog iets, voordat je weggaat. Iets belangrijks uit de Bijbel.”

Een paar weken later praat Abdullah in zijn bungalow op het AZC opnieuw openhartig over

wat hem bezighoudt. “Ik ben in een islamitische familie geboren, maar ik kende de Bijbel niet. Nu zijn mijn ogen open gegaan. Ik was blind, maar nu zie ik.” Hij zwijgt niet over zijn ontdekking. “Vorige week sprak ik een man uit Syrië. Toen hij vroeg hoe het met me ging, zei ik: “Goed! Ik heb een status gekregen!” De man keek me ongelovig aan. Hij vroeg of het een A-status was. Ik zei: “Nee, een status van God.” Die man moest lachen, maar ik heb gezegd dat een status op aarde niet het belangrijkste is. Je bent pas echt gelukkig als je God kent.”

Abdullah wordt emotioneel, als hij zijn verhaal vervolgt. “Vorige week is de laatste keer geweest dat ik die man heb gesproken. Gisteren hoorde ik dat hij is overleden. Wat heb je er dan aan of je een status in Nederland, Irak of Syrië hebt? Vandaag of morgen kun je sterven. Als je dan God niet hebt, heb je niets.” Abdullah haalt zijn schouders op. “Natuurlijk hoop ik dat ik hier een verblijfsvergunning krijg. Dat ik in Nederland kan blijven wonen. Maar als het niet gebeurt, is er ergens anders op deze wereld wel een plek. Dan zal God me de weg wel wijzen.”

Het verhaal van de Iraakees ontroert me. Onwillekeurig moet ik ineens weer denken aan die woorden van Zacharias, die al lange tijd in de kerk komt, maar van wie ik nog nooit een getuigenis als dit heb gehoord. Alleen die scherpe woorden: “Een moslim die christen wordt, liegt.” Ik kan niet in het hart van Abdullah kijken en evenmin in dat van Zacharias. Die avond bid ik dat het geloof van beiden echt mag zijn en dat ze elkaar ooit als broeders mogen vinden.

W.M. Bakker is voorzitter van een interkerkelijke werkgroep waarin tien kerken participeren rond het AZC Zeewolde

Herordening van ambtelijke structuren?

Ds. H. ten Brinke diende ons met een heldere analyse van het rapport van een commissie van de NGK over vrouwelijke ouderlingen en predikanten. Aan het slot van het derde artikel komt hij met gedachten over herstructurering van de ambtelijke diensten in onze kerken. Hoewel ik veel waardering heb voor de geestelijke lenigheid die uit deze bijdrage spreekt, heb ik er toch ook een paar vragen bij die in een voortgaande gedachtewisseling wellicht mee genomen kunnen worden.

P.L. Voorberg ■

Zijn gedachte is als volgt: onder een kleine groep broeders die leiding geven aan het geheel ziet collega Ten Brinke allerlei taakgroepen functioneren, waarbinnen mannen en vrouwen gezamenlijk elkaar aanvullend optreden.

- "Vrouwen brengen dan, net zoals nu de mannelijke ouderlingen pastorale bezoeken.
- Vrouwen kunnen dan, net als nu de mannelijke ambtsdrager-predikant, preken.
- Vrouwen kunnen dan, net zo goed als mannen, leiding geven aan zo'n taakgroep".

Een paar vragen hierbij:

1. In het slot van 1 Tim. 2 wordt gezegd dat een vrouw zich rustig in alle onderdanigheid moet laten onderrichten, en dat het niet toegestaan is dat een vrouw onderricht geeft of gezag over de man heeft. En dit wordt gemotiveerd vanuit de scheppingsvolgorde. Dit schriftgedeelte is door ds. Ten Brinke zelf regelmatig ter sprake gebracht. Als je dan de vrouw ruimte wilt geven "net zoals nu de mannelijke ouderlingen pastorale bezoeken" te brengen, moet je je toch eerst met dit gedeelte confronteren? De pastorale bezoeken van de ouderlingen beogen toch geestelijke *leiding* te geven? Ze komen toch als *pastores*, herders, en dat is, als ik 1 Tim. 2 goed begrijp, géén taak voor onze zusters. Die zijn op vele andere plaatsen inzetbaar, gelukkig. Het kan zijn dat collega

Ten Brinke met pastoraat doet op het z.g. onderlinge pastoraat, maar dan had hij niet moeten schrijven: "net zoals nu de mannelijke ouderlingen". Voor het onderlinge pastoraat in de gemeente hebben vele zusters legio kwaliteiten, waar we gelukkig in vele gemeenten dankbaar gebruik van maken, maar het pastoraat "net zoals nu de mannelijke ouderlingen" is een kwestie van (geestelijk) leiding geven en dat komt naar 1 Tim. 2 niet aan de zusters toe, lijkt mij.

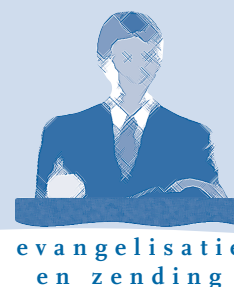
2. Ook de gedachte dat de zusters een taak krijgen in de prediking, net zoals nu de predikanten, komt m.i. in strijd met 1 Tim. 2, omdat prediking het met gezag bedienen/verkondigen van Gods Woord inhoudt, om met Paulus te spreken: "onderricht geven". En ook dat is niet iets wat door de Here op het bord van onze zusters is gelegd. Het wordt haar uitdrukkelijk verboden. Dan moeten ook wij het maar niet op haar bord leggen, dacht ik zo. Dat zusters de Schrift kunnen uitleggen en daarbij belangrijke bijdragen leveren is volstrekt buiten kijf. Maar de ambtelijke bediening van het Woord (preken) is een andere zaak
3. Ook de derde taak die ds. Ten Brinke de zusters zou willen toebeden roept bij mij een vraag op, zeker in het kader waarin hij deze opmerking maakt. Op zichzelf kan het wel goed zijn dat zus-

ters "net zo goed als mannen, leiding geven aan zo'n taakgroep". Maar nu net het ambtelijke pastoraat en de ambtelijke bediening van Woord door ds. Ten Brinke aan de zusters is toevertrouwd, roept dit laatste bij mij ook een vraag op. Hoe combineert hij die taakopdracht met het gegevene van 1 Tim.2?

Deze vragen zijn bedoeld om scherper in beeld te krijgen hoe eventueel de ambtelijke structuren in de kerken geherordend zouden kunnen worden. Op zichzelf is daar niets mis mee, maar we moeten wel de relevante Schriftgegevens zorgvuldig verdisconteren, en daar heb ik dus een paar vragen bij. Uiteraard is mij ook wel bekend dat het woord 'preken' aan enorme uitholling bloot staat. Iedereen die op wat voor samenkomst ook iets religieus te berde brengt, wordt in vele kringen aangeduid als iemand die preekt. Die term wordt daar in volle ernst aan verbonden. Iets dergelijks gebeurt ook met het woord pastoraat. Onderlinge zielszorg van brs. en zrs. heet onderling pastoraat, terwijl in dat woord het woord 'pastor' meeklinkt: ambtelijke, herderlijke zorg, zoals 'preken' de ambtelijke verkondiging van het Woord is, onder autorisatie van een kerkenraad. Ik ga er niet vanuit dat in de zorgvuldig afgewogen artikelen van ds. Ten Brinke hij met de devaluatie van deze woorden is meegegaan.

Ds P.L. Voorberg is predikant van de Gereformeerde Kerk te Emmeloord

Open armen voor nieuwkomers

Nieuwkomers heten ze.

Of toetreders.

Dat zijn mensen die zonder kerkelijke achtergrond tot geloof komen en toetreden tot de christelijke gemeente.

Stefan Paas, evangelisatieconsulent voor de Christelijke Gereformeerde Kerken, schreef over hen een boek. Of liever gezegd: hij schreef een boek over de manier waarop kerken nieuwkomers zouden kunnen en moeten opvangen.

P.W. van de Kamp ■

De titel van het boek is zo bijbels als wat en werd ontleend aan de gelijkenis van Jezus in Matteüs 20:1-16: De werkers van het laatste uur. Stefan Paas schreef het boek samen met René van Loon, hervormd predikant in Capelle aan de IJssel, en Simon van der Lugt, vrijgemaakt missionair predikant onder Hindoestanen in Rotterdam.

Ik moet zeggen dat het een uitermate boeiend en indrukwekkend boek is. Wat mij betreft vooral omdat het ons naar onszelf en naar ons gereformeerde kerkelijk leven laat kijken vanuit de optiek van die nieuwkomers. Dat is meer dan eens verfrissend en soms knap vervelend (ik werd er weer aan herinnerd hoe 'binnenkerkelijk' mijn taalgebruik vanaf de preekstoel toch nog altijd is).

Ik ga niet opsommen wat er in het boek allemaal besproken wordt. Laat ik wel zeggen dat de laatste bladzijden (288-312: *Liturgische formulieren voor een missionaire tijd*) het verdienen om als eerste gelezen te worden. En ook hoofdstuk 10 over het catechumenaat is een aanrader (187-203).

Getroffen

Ik noem vier aspecten die mij getroffen hebben:

(1) Ontdekkend is wat Paas in hoofdstuk 3 (49-66) schrijft over de feitelijke gang van zaken bij een bekering – een 'toetreding', waarbij hij opmerkt: "In dit hoofdstuk gaat het over de vraag hoe mensen tot geloof komen. Dat is wat anders dan de vraag hoe wij vinden dat mensen tot geloof *zouden moeten* komen." (50) Ik noem enkele van de in totaal tien feiten die door middel van onderzoeken aan het licht gekomen zijn:

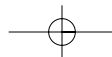
- De overgrote meerderheid van de toetreders komt in contact met de kerk via persoonlijke en langdurige contacten met

christenen. Dat betekent concreet, dat kerken die eenmalige evangelisatieacties of een 'zomer-evangelisatie-week' organiseren zich toch nog eens achter het oor zouden moeten krabben (met zo'n actie begint hoofdstuk 3 ook: "Een kerk ergens in Nederland houdt elk jaar een grote evangelisatiecampagne in het plaatselijke winkelcentrum.").

- Toetreders beschrijven de overgang die zij hebben gemaakt meestal als een proces en veel minder als een plotselinge verandering. "De gemiddelde lengte van een toetredingsproces, vanaf het eerste contact met het christelijke geloof tot aan doop en/of belijdenis, blijkt voor niet-kerkelijke mensen te liggen tussen de 2½ en 5 jaar." (59)
- De weg van het geloof begint bij de meeste toetreders niet met een besef van zonde en schuld. "Uit de ervaringen met toetreders

toetreders komen meestal tot de kerk door persoonlijke en langdurige contacten

blijkt vele malen dat zij wel degelijk hun zonde en schuld leren zien, maar dat dit vrijwel altijd gebeurt nadat zij Christus hebben leren kennen. Aanvankelijk spreken zij veel meer van een besef van geborgen zijn bij God, iemand kennen die om je geeft, de ervaring van troost en liefde, de verbondenheid met een gemeenschap van christenen. De erkenning van eigen schuld is een besef dat groeit naarmate zij onderweg zijn. En wat belangrijk is: het groeit in

de christelijke gemeenschap en onder het Woord.” (59-60)

- De christelijke gemeenschap is onmisbaar voor toetreders. Dit feitelijke gegeven is tegelijk ook de rode draad in het hele boek: de praktijk van evangelisatie kan niet zonder de gemeente en de gemeente kan niet zonder de praktijk van evangelisatie (14-18).
- De rol van de predikant of voorganger is erg belangrijk voor veel toetreders. Dat is een duidelijke les voor mij en al mijn (prekende) collega's. “In het algemeen moeten we constateren dat het ‘inclusief preken’

hun overgang is vaker een proces dan een plotselinge verandering

(preken waarbij ook de vragen van zoekende mensen zonder christelijke achtergrond worden meegenomen) in de gereformeerde gezindte in de kinderschoenen staat.” (62) Daarom wordt het hele laatste hoofdstuk 14 aan dit onderwerp gewijd.

- Toetreders hebben niet zelden moeite met verdere groei in de gemeente en in het kerkelijk leven. De auteurs zien hier een parallel met de ervaring van jonge kerkleden die belijdenis hebben gedaan en vervolgens soms in een gat vallen. “Er blijkt allerwege behoefte te zijn aan doorgaande leertrajecten in de kerk.” (64)

(2) In hoofdstuk 6 (109-126) wordt op basis van een analyse van de eerste Korintebrief geconcludeerd dat de kerkelijke gemeente de niet-gelovige toetreders zo veel mogelijk tegemoet moet komen. “Kortom, wij zullen moeten leren het gemeentezijn ‘om te denken’ vanuit dit bijbelse gezichtspunt. Niet de toetredende buitenkerkelijke moet zich aanpassen, maar de ‘gevestigde’ christenen uit de kerk moeten dat. De vreugde dat een mens is gevonden die verloren was, moet de gemeente aansporen om hem op te nemen in de gemeenschap en geduld met zijn zwakheden te hebben.” (125-126) Mijn inschatting is dat wij als gereformeerden nog maar nauwelijks beseffen wat dat betekent. Het door Paas genoemde voorbeeld van de bermuda (126) spreekt boekdelen.

Flexibel

(3) Opmerkelijk en interessant is het pleidooi van Paas voor ‘flexibilisering’ van het kerklidmaatschap. Volgens hem en zijn mede-auteurs vraagt het procesmatige karakter van bekering erom dat kerken niet terughoudend zijn in hun toelatingspraktijk. Het gaat erom dat kerken bereid zijn om te leven met de toelating van mensen in wie zij Gods werk erken-

nen, maar die nog niet geheel zijn zoals het moet. “Dat betekent dat er gradaties ontstaan in het gemeentelven: er zijn mensen die ‘verder’ zijn en mensen die nog ‘zwak’ zijn.” (142) Ik wijs erop dat ook op dit cruciale punt het aan elkaar gekoppeld zijn van gemeente en evangelisatie als argument gebruikt wordt. “Hier is wat ons betreft ruimte te vinden om mensen belijdenis te laten doen en te dopen die in hun levensstijl nog gedeeltelijk seculier zijn. Juist met het argument dat de gemeenschap van het Woord en de sacramenten de beste plaats is om te groeien. Opnieuw moeten wij daarbij zeggen dat het niet mogelijk is om hier een algemene meetlat te hanteren: het zal van de theologie en de praktijk van de plaatselijke gemeente afhangen hoeveel wereldse taal en handelen zij zal toestaan bij nieuwe leden.” (141)

(4) Zonder de zogenaamde ‘zoekerdiensten’ en de DMB (dienst met belangstellenden) totaal af te keuren voeren de auteurs een pleidooi voor de ‘inclusieve’ kerkdienst (gemeenteleden en belangstellenden samen in één kerkdienst) omdat die het meest beantwoordt aan bijbelse gegevens. In navolging van Sally Morgenthau noemen zij de volgende ingrediënten die voor zo’n kerkdienst onmisbaar zijn: (1) een besef van Gods aanwezigheid, (2) waarbij alles en iedereen gericht is op Christus, (3) terwijl er tegelijkertijd kwetsbaarheid en openheid naar God is en ook (4) de interactie van de relatie met God en met elkaar. Allerlei aspecten van zo’n inclusieve eredienst worden uitvoerig beschreven. “Onze toegankelijkheid

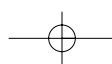
er is veel behoefte aan doorgaande leertrajecten in de kerk

voor buitenstaanders is direct verbonden met de vraag in hoeverre wij in dienst staan van de eer van God. Onze bereidheid om onze erediensten zo in te richten dat zij de heiligheid en nabijheid van onze God verstaanbaar maken voor de nieuweling, zijn de test in hoeverre wij ons persoonlijke leven en ons gemeentelven hebben laten vormen door zijn wezen.” (269)

Bekeringsverhaal

Over twee onderdelen van het boek zou ik met de auteurs verder willen nadenken. Het zijn onderdelen waarover ik vragen heb.

(1) Tweeslachtig vind ik de manier waarop Paas en zijn mede-auteurs in hoofdstuk 3 schrijven over de verhouding tussen empirische gegevens en normativiteit. Aanvankelijk had ik weinig vragen. Zoals gezegd gaat het in hoofdstuk 3 over de feitelijke gang van zaken bij een bekering. Paas schrijft dat in het orthodox-prote-

stantse bewustzijn de bekering van mensen vooral beschouwd wordt als een gebeuren “in één spectaculair moment, als een inzicht dat plotseling doorbreekt, via een wonderbaarlijk ingrijpen van God” (51). Deze visie op bekering hangt samen met het ‘ideaalmodel’ van de bekering van Paulus op weg naar Damascus. Als echter de feitelijke gang van zaken bij een bekering veel meer en vaker een geleidelijke groei is, dan leidt dat ertoe dat we opnieuw de Bijbel gaan lezen en tot de conclusie komen “dat de Bijbel genuanceerder en met meer variatie over bekering spreekt dan wij voorheen dachten” (51). Terecht wijst Paas erop dat ons menselijke handelen altijd een ‘vertaling’ is van onze achterliggende overtuiging. De kerk ergens in Nederland die elk jaar een grote evangelisatie-campagne houdt in het plaatselijke winkelcentrum, heeft waarschijnlijk de overtuiging dat mensen tot geloof komen in een moment van crisis en dat bekering een plotseling, spectaculair ingrijpen van God is (52).

Kortom: vanuit de feitelijke situatie komen specifieke thema’s en vragen naar voren (in dit geval over bekering) die nader onderzocht en doordacht worden op basis van normatieve inzichten die ontleend worden aan de bezinning op wat de Bijbel zegt. Dat nadere onderzoek kan ertoe leiden dat een bestaande praktijk bijgesteld of veranderd wordt of dat een bestaande praktijk juist is dan eerst gedacht

gemeenteleden en belangstellenden samen in één kerkdienst

werd. Dat is de werkwijze van de praktische theologie, waartoe ook de evangelistiek behoort (de theorie van evangelisatie). Na hun inzichtgevende verhaal over de feitelijke gang van zaken bij een toetreding (53-64) schrijven de auteurs echter (65): “We begonnen dit hoofdstuk met uit te leggen dat empirische gegevens van waarde zijn bij het nadenken over evangelisatie. Om niet de indruk te wekken dat dit voor ons het een en al is, sluiten we dit hoofdstuk af met een aantal opmerkingen over de kerk in verhouding tot het Koninkrijk van God.” Voor mij hadden de auteurs die indruk niet gewekt. Maar deze zinnen achteraf kloppen niet met hun positiebepaling vooraf (50-53) omdat de feitelijke gegevens hun eigen waarde mochten hebben, maar vervolgens voor de auteurs niet het een en al mogen zijn. Is hun visie op de verhouding tussen feitelijke gegevens en normatieve inzichten voldoende doordacht? Ik had verwacht dat de auteurs na het ‘bekeringsverhaal’ van hoofdstuk 3 zouden verwijzen naar hoofdstuk 7 waar zij nader ingaan op vragen rond bekering. Voor mij heeft hun hoofdstuk 3 als beschrijving van de praktijk van bekeringen

een eigen waarde, ook zonder de nogal beknopte opmerkingen over de verhouding tussen kerk en koninkrijk (65-66) die in het betoog weinig functioneel zijn.

(2) Paas en zijn mede-auteurs presenteren de volgende stelling (164): “Het wordt hoog tijd voor een kerkvergadering à la Handelingen 15, met dezelfde openheid en hetzelfde geestelijk gehalte.” Die stelling gaat terug op enkele regels in hoofdstuk 1 en op een nadere uiteenzetting in hoofdstuk 5. Het gaat de auteurs om een gezamenlijke bezinning op de opvang van toetreders in de gereformeerde gezindte: “Het zou het mooiste zijn wanneer verschillende kerken in een gezamenlijk convent of concilie zouden kunnen komen tot gemeenschappelijke standpunten, formuleren en dergelijke. Een dergelijk concilie zou staan in de best denkbare traditie, aangezien de eerste kerkelijke vergadering waarvan wij lezen (Hand. 15) geheel gewijd was aan dit thema: hoe gaan wij om met toetreders die onze culturele en religieuze achtergrond niet delen?” (25) Ik vraag me af of de auteurs door de koppeling aan Handelingen 15 de lat niet te hoog leggen. Een directe verbinding tussen het convent toen en een convent nu roept veel vragen op die een nader gesprek over de bedoeling van de auteurs vertoebeelen. Zij zijn wel realistisch: “Maar mocht een dergelijke kerkvergadering vooralsnog niet haalbaar zijn, dan zouden kerken het afzonderlijk moeten regelen. Belangrijk is dat het gebeurt.” (25) Ik denk dat gezamenlijke bezinning op de opvang van toetreders bij uitstek een thema is dat in samensprekingen tussen kerken aan de orde kan komen. Waar zal duidelijker worden dat kerken elkaar nodig hebben dan in het gesprek over missionair kerk-zijn in Nederland en over de opvang van toetreders?

Blijdschap

Nieuwkomers heten ze.

Of toetreders.

Dat zijn mensen die zonder kerkelijke achtergrond tot geloof komen en toetreden tot de christelijke gemeente.

Werkers van het laatste uur.

„Ik zeg u, dat er blijdschap zal zijn in de hemel over één zondaar die zich bekeert, meer dan over negen-en-negentig rechtvaardigen, die geen bekering nodig hebben.”

(Lucas 15:7)

N.a.v. Stefan Paas (met medewerking van René van Loon en Simon van der Lugt), De werkers van het laatste uur. De inwijding van nieuwkomers in het christelijk geloof en in de christelijke gemeente, Boeken-centrum: Zoetermeer 2003, 312 blz., € 22,50

Dr. P.W.van de Kamp is universitair docent Praktische Theologie aan de Theologische Universiteit te Kampen.

‘Maria heeft aan Jezus een goede daad gedaan’

(Negentig Gezangen lied 27)

Marcus 14:1-10 verhaalt de geschiedenis dat een vrouw Jezus' voeten zalft. Het toneel voor deze gebeurtenis is het huis van Simon de Melaatse; de nabije toekomst is Jezus' gevangenneming, gevolgd door verhoor, veroordeling en kruisiging. In het lied 'Maria heeft aan Jezus', lied 27 uit de bundel Negentig Gezangen, wordt deze bijbelse gebeurtenis verhaald. En dat niet alleen, het verhaal wordt ook geduid: het kruikje van albast wordt van zalf flesje tot een hart dat overvloeit van dankbaarheid.

A. de Heer-de Jong ■

De tekst van lied 27 is afkomstig uit het Paas-oratorium 'Het Lam dat ons doet leven' op tekst van Ria Borkent en met muziek van Dirk Zwart. De tekst is in dit werk als lied opgenomen, maar in die vorm is het niet geschikt voor gemeentezang. Toen Deputaten Kerkmuziek het plan opvatten dit lied voor te dragen voor opname in de nieuwe liedbundel schreef Dirk Zwart – die toen zelf ook deputaat was – een nieuwe melodie. Met deze melodie kwam het lied niet alleen in de bundel negentig Gezangen terecht, maar ook in het boekje 'Zingt met de hemelboden. 77 kerkliederen van Ria Borkent voor gemeente en cantorijs' (nr. 44).

Tekst

'Maria heeft aan Jezus' bestaat uit drie strofen. Elke strofe telt acht regels. De opbouw is ongebruikelijk; de strofetekst valt uiteen in twee delen: r. 1 en 2 én r. 3-8. De eerste twee regels zijn in alle drie de coupletten min of meer gelijk: 'Maria heeft aan Jezus / een goede daad gedaan' (1, 2) en 'Gij hebt aan mij, Heer Jezus, / uw goede dood gedaan' (3). De regels die dan volgen gaan in één beweging door: ze zijn langer (vijfmaal 8 lettergrepen per regel), vormen één zin (strofe 1 en 3) of één gedachte (strofe 2) en monden uit in een bondig slotzinnetje: 'voor altijd' (strofe 1 en 3) of 'en hoog tijd' (strofe 2). De dichter heeft slechts in beperkte mate eindrijm toegepast, en de rijmwoorden die er zijn, staan in deze zinnen, namelijk in de regels 3 en 4 (AA) en 6 en 7 (BB). Overigens heeft de dichter daarnaast een ander soort 'rijm' toegepast; doordat de regels 1-2 en de slotregel qua

klank(ritme) aan elkaar gelijk zijn, 'rijmen' ook de strofen onderling op elkaar.

Wie (het effect van) de structuur van het lied goed wil proeven kan het beste de tekst hardop lezen, met name strofe 1. De relatief lange regels (r. 3-7), de doorgaande beweging, de lengte van het fragment (5 regels van 8 lettergrepen) en het contrast met het korte slotzinnetje geven de tekst een bijna weelderige uitstraling. Overigens is het ook goed om even stil te staan bij de rijmcombinatie '...zijn begrafenis' – '...bijna Pasen is'.

Inhoud

De dichter, Ria Borkent, licht haar tekst zelf toe: 'Uitgangspunt voor het lied is Jezus' woord uit Marcus 14:6 'Laat haar gegaan [...] Zij heeft een goede daad aan Mij verricht'. *Waarom was het goed? Omdat zij 'gedaan heeft wat zij kon; van tevoren heeft zij mijn lichaam gezalfd voor de begrafenis'. Door de woordkeus in het eerste couplet staat Jezus als koning centraal. Maria heeft Hem met stromend goud 'gekreond'. Zij had zijn woorden gelovig in zich opgenomen, zij had erbij gestaan toen Lazarus, haar broer, uit het graf kwam¹.*

Het tweede couplet vraagt opnieuw aandacht voor de unieke positie van Jezus. Hier vinden we in de vierde regel een verwijzing naar Jesaja 53:9, 'Bij de rijke was hij in zijn dood...'. Maria heeft Hem met dure nardusmirre gezalfd, overeenkomstig zijn positie, bij voorbaat. Een rijke begrafenis kreeg Hij van haar. En inderdaad, ook Jozef van Arimatea die Hem heeft begraven was een rijk man. Als het om de eredienst gaat kunnen wij van deze Maria en Jozef leren wat overvloedig geven is. 'Geen dood

¹ Op grond van Johannes 12:3 wordt de naamloze vrouw uit Marcus 14 geïdentificeerd als Maria, de zus van Marta en Lazarus.

is rijker dan zijn dood' wijst ten diepste op de rijkdom die Jezus' dood ons geeft (2 Cor. 8:9, Ef. 2:10). Dat het 'bijna Pasen' is zegt de evangelist Marcus in het eerste vers van hoofdstuk 14. Maria's goede daad spiegelt Jezus' daad aan ons, zijn goede werk van lijden en sterven. Of, om het met een taalverschuiving te zeggen, zijn goede dood waardoor wij rijk zijn in Hem. Hij is die Gezegende (Matt. 21:9), die wederkomt. Het lied loopt, via de beeldspraak van het albasten kruikje, biddend uit op een lofzegging in dankbaarheid. Voor altijd, mét de kerk van alle tijden.'

Melodie

Dirk Zwart schreef met het oog op de opname van 'Maria heeft aan Jezus' in de Negentig Gezangen een nieuwe melodie bij de tekst. Het werd een melodie in D-groot. Deze nieuwe melodie beweegt zich voornamelijk in kwartnoten, maar de maatsoort (2/2) geeft aan dat de slag uitgaat van de halve noot.

In de melodie vallen enkele dingen op. Allereerst dat ze voornamelijk bestaat uit zogenaamde secundeschreden, dat wil zeggen dat de melodie voortgaat van de ene noot naar de noot er direct boven of onder. De melodie heeft dus weinig sprongen, en de sprongen die er zijn springen daardoor gelijk in het oog. Ze zijn te vinden in r. 2 ('een goe-de daad'), r. 4

('stro-mend goud zijn hoofd') en r. 6 (uit-ge-stort) en ze plaatsen duidelijke tekstaccenten. Het tweede dat opvalt is dat elke melodieregels een gelijke welving vertoont: eerst stijgend, dan dalend. Het derde opvallende aspect wordt gevormd door de syncopen. Die zijn te vinden in de regels 4 en 6 op de woorden 'ge-kroond' en 'ge-stort'. Bij een syncope valt het woordaccent op een andere plaats dan het maataccent doet verwachten en daardoor wordt het maatritme doorbroken: 'met stro-mend goud zijn hoofd ge-kroond' / 'zo o-ver-vloe-dig uit-ge-stort' (de onderstreepte lettergrepen zijn lang). Tot slot, de melodie staat in D-groot, maar kent tussen begin en eind nauwelijks vaste rustpunten. Dat betekent dat de harmonische lijn van de melodie in één grote beweging doorgaat. Het maken van een goede zetting luistert bij dit lied dus nauw.

Alles bij elkaar genomen: dit lied vraagt om een rustig stromend tempo, begeleid met een zetting die aansluit bij het eigen karakter van de melodie. Zo'n zetting maakte de componist overigens zelf.

A. de Heer-de Jong, is musicus en publicist (kerk)muziek en liturgie. Zij verzorgt voor Deputaten Eredienst en Deputaten Kerkmuziek het Steunpunt Liturgie.

KERNREDACTIE:

Drs G.J. van Middelkoop,
Prof. Dr B. Kamphuis

OVERIGE REDACTIELEDEN:

Dr E.A. de Boer, Drs A.L. Th. de Bruijne,
Drs I.D. Haarsma, Prof. Dr. G. Kwakkel,
Drs B. Luiten, Drs K. de Vries,
J. Westert.

MEDEWERKERS:

J.J.D. Baas, Drs E. Brink, J.M. de Jong,
Drs A.S. van der Lugt, Dr J. Smelik,
Drs H. Veldman

REDACTIE-ASSISTENT:

L. HERES, Wortmanstraat 628,
8265 AZ Kampen, tel. 038 3322740.
Alle stukken bestemd voor de redactie
bij voorkeur per E-mail:
reformatie@wxs.nl, ingeval per post via
Postbus 24, 8260 AA Kampen
Uitgever: Print Media bv, Bedum.
Technische Realisatie:
Scholma Druk bv, Bedum.

ADMINISTRATIE EN

ADVERTENTIES:

Scholma Druk, postbus 7,
9780 AA Bedum.
Telefoon: 050 - 3013636.
Fax: 050 - 3012732
(o.v.v. Reformatie).
E-mail: reformatie@scholma.nl

Aanlevering advertenties in overleg.
ING Bank: 66.30.92.620

ABONNEMENTSPRIJZEN:

€ 49,00 per jaar
studenten € 36,50;
buitenland € 99,00
- abonnementsjaar loopt van
1 januari t/m 31 december
- opzegging van het abonnement dient
1 maand voor aanvang van het
nieuwe abonnementsjaar
te geschieden (voor 1 december)

Losse nummers € 1,20 (incl. Porto).

De Reformatie is op cas-
sette verkrijgbaar bij de
Chr. Blindenbibliotheek

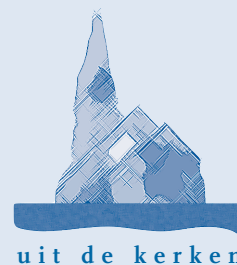
voor blinden en slechtzienden.
Tel. (0341) 565477.

ADVERTENTIES:

Prijs: € 0,45 per mm.
Contracttarief op aanvraag.

Zonder schriftelijke toestemming van
de uitgever is het niet toegestaan
artikelen uit dit blad over te nemen.

ISSN 0165-5191

Amersfoort-Emiclaer – Beroepen M.J.C.
Blok, missionair predikant te Spakenburg-
Zuid, woonachtig te Ommen.

Goes – Bedankt voor beroep: A. van
Houdt te Vlaardingen.

Mussel – Zondag 7 maart werd bevestigd
en deed intrede kandidaat H. Prins uit
Almelo.

Nieuw adres: Musselweg 68, 9584 AG
Mussel. Tel. 0599-452999 (privé) en
0599-452881 (werk). E-mail: huibert-
prins@wxs.nl.

Ommen – Ds R.Th. Pos was 2 maart vijf-
entwintig jaar predikant. Hij stond in Spa-
kenburg-Zuid voor de zending in Irian
Jaya (1979) en Zuidhorn (1989); vanaf
1994 is hij predikant te Ommen.

Het Confessioneel Gereformeerd Beraad en de PKN

Credo van januari 2004 publiceerde het volgende standpunt van het hoofdbestuur van het CGB in verband met het verenigingsbesluit:

G.J. van Middelkoop ■

Het hoofdbestuur van het CGB stelt vast dat de Synode op de hoofdpunten waarop de kritiek van onze vereniging zich richt, ons in de afgelopen maanden deels tegemoet is gekomen.

1. De kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland draagt een belijgend karakter. Artikel 1 van de kerkorde is helder en de Synode heeft in haar brief van 25 september 2003 laten weten, dat de nieuwe kerk op grond van artikel 1 zal 'bestrijden wat haar belijden weerspreekt'. Daarmee spreekt de synode uit dat de verscheidenheid van geloofsopvattingen binnen de PKN nooit kan betekenen, dat op kernpunten van het christelijk geloof afstand kan worden genomen van de algemene en gereformeerde belijdenisgeschriften. Het CGB betreurt, dat in de PKN niet meer de Drie Formulieren van Enigheid, doch de kerkorde het akkoord van kerkelijk samenleven vormen. Hierdoor zal de PKN, evenals de kerken waaruit zij is ontstaan, niet meer in al haar delen voluit en eenstemmig Christusbelijgend zijn, maar een pluraal kerkverband. Voor geen enkele Gereformeerde kerk blijkt echter de pluraliteit de beslissende reden te zijn geweest om bij de raadpleging 'nee' te zeggen tegen het Verenigingsbesluit.

2. De Synode schrijft in dezelfde brief: 'De kerkenraad is in samenspraak met de gemeente verantwoordelijk voor het inhoudelijk en financieel beleid van de plaatselijke kerk/gemeente' wat betreft alles wat de identiteit van de gemeente bepaalt. Als meerdere vergaderingen of colleges, kleine groepen ambtsdragers, vrijwilligers of functionarissen hun wil opleggen aan de plaatselijke kerken en gemeenten, is dat 'volledig in strijd met letter en geest van de nieuwe kerkorde'.

Het CGB blijft bij zijn standpunt, dat plaatselijke kerken in de PKN niet meer volwaardig als kerk worden beschouwd. Voor het CGB is daar op grond van artikel 27-32 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis de onvervreemdbare mogelijkheid aan verbonden om als plaatselijke kerk gebruik te maken van de plicht tot uittreden uit het kerkverband, wanneer er zwaarwegende principiële redenen zijn. Helaas heeft de synode de

kerken deze mogelijkheid eenzijdig ontzegd, tot in appél.

- Op het punt van de financiële lasten vanwege bovenplaatselijk werk en de predikantstraktementen is toegezegd, dat de overgang naar de PKN budgetneutraal zal verlopen. De gereformeerde kerken als geheel zullen niet meer hoeven te betalen dan binnen de Gereformeerde Kerken in Nederland. Bovendien zal bij verschuivingen tussen de diverse gereformeerde kerken ervoor gezorgd worden, dat het leven en werken van de kleine kerken niet vanwege opgelegde lastenverzwaringen wordt aangetast. Met andere woorden: er komt geen kaalslag in het betaalde pastorale werk. Het CGB blijft bij zijn mening, dat de huidige plannen in een andere richting wijzen dan de toezeggingen. Maar of deze vrees gerechtvaardigd is, moet de toekomst uitwijzen.

Het hoofdbestuur van het CGB stelt ook vast, dat overgangsbepaling 34 Gereformeerde kerken de mogelijkheid biedt om tot 1 mei 2009 als kerk onder de voorwaarden van art 43 KO GKN de PKN alsnog te verlaten. Deze termijn is door de triosynode onder bepaalde voorwaarden verlengd tot 1 mei 2014. De Synode heeft ons verzekerd, dat het werk van de Commissie van bijzondere zorg deze mogelijkheid niet feitelijk onmogelijk zal maken.

Het hoofdbestuur adviseert de plaatselijke kerken, in het bijzonder degenen die zich hebben aangesloten bij het Beraad van Confessioneel Gereformeerde Kerken (BCGK), op grond van het bovenstaande:

- om niet nú het kerkverband van de Gereformeerde Kerken in Nederland te verlaten.
- om gebruik te maken van de in overgangsbepaling 34 geboden overgangstermijn en daarbij helder de ijkpunten aan te geven op grond waarvan de komende tien jaar een definitieve afweging zal worden gemaakt.

Wij stellen als ijkpunten voor:

- Zijn de algemene en bijzondere belijdenisgeschriften voldoende richtinggevend voor het belijden van de Protestantse Kerk?
- Wordt de verantwoordelijkheid van de ker-

- kenraad voor het plaatselijke inhoudelijk en financieel beleid gerespecteerd door classis, synode en colleges?
3. Zal de plaatselijke kerk in de praktijk de financiële mogelijkheden behouden om Gereformeerde kerk te blijven, c.q. houdt de kerkenraad de verantwoordelijkheid voor het eigen beheer binnen de grenzen van een verantwoord financieel beheer?
  4. Zullen de quoteringsregeling en de regeling voor predikantstraktementen en –pensioenen budgetneutraal uitwerken voor de Gereformeerde kerken? En zullen met name de kleinere kerken niet het slachtoffer worden van de interne verschuivingen?
  5. Is het beleid van de dienstenorganisatie voldoende aansprekend en zal ook de confessioneel-gereformeerde inbreng wat betreft vrijwilligers en betaalde krachten voldoende zichtbaar zijn? Wij denken hierbij o.a. aan de plaats die het CGB als modaliteit binnen de PKN zal kunnen innemen.

In mei 2006 en mei 2008 zal het Confessioneel Gereformeerd Beraad de kerken zijn bevindingen wat betreft de ijkpunten van het beleid bekend maken, vergezeld van een advies aan de kerken deel uit te blijven maken van de PKN of deze als nog te verlaten. Zo nodig zullen meerdere momenten tot 2014 worden uitgekozen, waarop het CGB een beoordeling van het beleid van de PKN en de praktische uitwerking van haar kerkorde zal geven. Het Confessioneel Gereformeerd Beraad zal zich binnen de PKN als een modaliteit opstellen en daarom de activiteiten van het Beraad van Confessioneel Gereformeerde Kerken (BCGK) met kracht uitbouwen.

Het CGB zal intensief contact blijven onderhouden met kerken en kerkleden die zijn doelstelling onderschrijven. Dit betreft zowel de kerken die binnen de PKN functioneren als de kerken die eventueel kiezen voor een nieuw of ander kerkverband. Wij hechten eraan te benadrukken dat wij voor deze laatste keuze begrip kunnen opbrengen en die respecteren. Wij verwachten, dat de Synode vertegenwoordigers van het CGB vanaf heden zal laten benoemen in de Raad voor het Gere-

formeerd Belijden en in andere organen van de PKN waarin wordt nagedacht over en gewerkt aan het leven en werken van de nieuwe kerk.

Tenslotte roepen wij de lidkerken van het BCGK en de confessioneelgereformeerde leden binnen andere gereformeerde kerken en protestantse gemeenten op om voluit verantwoordelijkheid te dragen voor het leven en werk van de kerk op plaatselijke en bovenplaatselijk niveau, met name in de ambtelijke vergaderingen.

voor Jan Peter

Nederlands Dagblad. De krant voor christenen.

Er is een krant voor mensen die nieuwsgierig én christen zijn.

Dat is het Nederlands Dagblad. Een proefabonnement van 4 weken kost 9 euro. Iets voor u? Bel dan 0800 222 3333 (gratis) of ga naar www.nd.nl

persbericht

Aanmelding studenten Theologische Universiteit

De rector van de Theologische Universiteit verzoekt aspirant-studenten die de propedeuse of de vooropleiding klassieke talen in het studiejaar 2004-2005 willen volgen, zich hiervoor schriftelijk aan te melden. En daarbij aan te geven welk diploma men heeft behaald of binnenkort denkt te behalen en waarvoor men zich aanmeldt, propedeuse of vooropleiding.

Een antwoord op de aanmelding met informatie over de inschrijvingsprocedure wordt in de tweede helft van maart toegestuurd.

Adres aanmelding: Secretariaat Theologische Universiteit, Broederweg 15, 8261 GS KAMPEN, of secretariaat@tukampen.nl.

BOEKBESPREKING

LEVEN UIT DE BRON

“Wat onze gemeenten, groot en klein, het meest karakteriseert is een preoccupatie met allerlei onbelangrijke zaken. De vele mislukkingen die er in en rond het huidige kerkelijke leven voorkomen, vormen niet het diepste probleem. Ze zijn veel meer resultaat dan oorzaak.”

Deze woorden zijn te vinden in een boek van Dallas Willard: *Heel je ziel en zaligheid. Worden als Jezus*. Daarin voert hij onder meer een pleidooi voor kerken die hun aandacht concentreren op de geestelijke vorming in Christus. “Onze gemeente kan een plaats zijn waar hemel en aarde elkaar raken, waar door het kruis en de opstanding verlorenen worden gered en waar christenen kunnen groeien naar de volheid van Christus.”

Hartelijke betrokkenheid

Met deze zinnen in mijn achterhoofd heb ik een boek gelezen dat een zeer belangrijke rol kan spelen in kerken die in hun desoriëntatie op zoek zijn naar een nieuwe concentratie. Ds. Marius Noorloos, gemeenteadviseur, mag zich inmiddels verheugen in de vijfde druk van zijn boek: *Leven uit de Bron. Via geloofsopbouw naar gemeenteopbouw*. Het boek heeft als doel om plaatselijke kerken te leren om met gemeenteopbouw bezig te zijn, niet allereerst met behulp van allerlei beleidsplannen en strategische documenten, maar vanuit een drievoudige kern. Deze kern wordt door Noorloos als volgt omschreven:

- betrokkenheid bij of hart voor de Heer;
- betrokkenheid bij of hart voor elkaar als zijn volgelingen;
- betrokkenheid bij of hart voor zijn werk in en voor de wereld.

Hierin valt gemakkelijk de drieslag te herkennen die in veel (spirituele) gemeentopbouw-literatuur van de laatste jaren een belangrijke rol speelt, en die ook wel wordt aangeduid met de drie B's: Boven, Binnen, Buiten. Noorloos gebruikt in zijn boek ook wel deze formulering in drieën: Jezus leren vinden, volgen en vertegenwoordigen.

Gouden greep

Het is een geestelijke en daarom een gouden greep van Noorloos geweest om vanuit deze drieslag een praktisch opbouwplan aan te bieden waarmee plaatselijke kerken zo aan de slag kunnen. Blijkens praktijk-verhalen die ook in zijn boek zijn opgenomen, werpt dit opbouwplan ook veel vrucht af.

Het is dan ook zeer terecht dat er over dit boek al vele positieve berichten zijn verschenen. En deze boekbespreking is er weer een. Tegelijk geeft de positief-opbouwende sfeer die er rond dit boek is ontstaan mij ook ruimte om een viertal vragen te stellen, die als een poging tot door-denken zijn bedoeld.

Christocentrisch

Wat me in Noorloos' benadering van de kern van de kerk aanspreekt, is dat hij gaat voor een christocentrische invulling. De kerk is per definitie kerk van de Heer ('kuriakos'). Toch loopt het denken vanuit de genoemde drieslag het gevaar dat de aandacht wordt geconcentreerd op onze

'betrokkenheid bij' of op ons 'hart hebben voor'. Aandacht daarvoor is absoluut noodzakelijk. Maar wordt er niet te gemakkelijk vanuit gegaan dat de gebruikers van het boek Christus Jezus al werkelijk kennen? Gaat er aan de ontdekking van de kern van het kerk-zijn niet iets vooraf: namelijk de ontdekking van Jezus Christus in zijn glorie, in zijn verhevenheid en nabijheid, in zijn trouw en zijn genade, in zijn kruis en opstanding? Wordt er in het opbouwplan wel voldoende aandacht besteed aan deze allerdiepste werkelijkheid: dat we alleen in Jezus, Gods Zoon, alles vinden wat we nodig hebben voor heel ons leven?

Persoonlijk

Hiermee hangt samen mijn vraag hoe gelukkig de titel van het boek is. De metafoor van de Bron is uiteraard prachtig, want zeer bijbels. Maar loopt het spreken in termen van 'leven uit de Bron' ook niet het gevaar tekort te doen aan de noodzaak van een persoonlijke relatie met Jezus Christus? Juist de boektitel en de allesbeheersende drieslag die daarin wordt uitgewerkt, vormen een krachtig communicatiemiddel om de essentie over te dragen. Zou daarom de Naam van Jezus Christus daarin niet steeds voluit moeten worden uitgeschreven en uitgesproken?

Bidden als bron

Een derde vraag heeft betrekking op de plaats van het gebed als bron van vernieuwing. In het opbouwplan en in de maar liefst 18 bijlagen van het boek wordt zeer regelmatig aandacht gevraagd voor de rol van het gebed. Het zou mooi zijn als dat ook in het bezinnende deel van het boek al een duidelijker plek kreeg. Ik geloof dat een kerk die door de genade van de Geest weer wil opbloeien tot een gemeente van Jezus vóór alles een biddende gemeente is.

Praktisch

Mijn vierde vraag heeft betrekking op het gegeven dat *Leven uit de Bron* een groeiproces heeft doorgemaakt waardoor het steeds meer een verzameling is geworden van werkplannen en praktijkverhalen, suggesties en bouwstenen, handleidingen en programma-onderdelen. Dreigt dat niet ten koste te gaan van de spirituele insteek die aan de basis van dit boek ligt? De gouden greep van Noorloos lijkt nu wat zoek te raken tussen al die praktische handvatten.

Eindbestemming

Deze vragen doen echter niets af aan de grote waardering die ik heb voor deze bijdrage van mijn collega Marius Noorloos. Met dit boek bewijst hij, door de genade van de

ui de kerken

Verzorging militairen – Per 21 februari 2004 is het werk van de Contact Commissie Gereformeerde Garnizoenskerken (COGG) overgedragen aan de Sectie Militairen van Deputaten Geestelijke Verzorging Militairen. Correspondentie-adres: Jac. Plas, Deken Zondaglaan 56, 2124 ED Vogelenzang. De coördinator buitenland is: Marc van der Burgh, Salomonszegel 74, 7422 LJ Deventer.